herpy

SLANGER

Rough-scaled Sand Boa

Eryx conicus

Eryx conicus er en lille, kraftigt bygget sandboa fra det tørre Sydasien. Den ligger nedgravet i løs jord med kun øjne og snude over overfladen og venter på bytte. Hunnen bliver næsten dobbelt så lang som hannen. Arten er rolig og hårdfør, føder levende unger og egner sig til en begynder, selv om nogle dyr er kræsne med foderet.

Familie: Boidae Tidligere navn: *Gongylophis conicus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-95 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken og tørskov**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**75 × 40 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**22-26 °C**
Luftfugtighed	**50-65 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**7-12 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**120-150 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (Boidae spp.). Dyret skal kunne dokumenteres lovligt erhvervet, og indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten står ikke på forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015; ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Eryx conicus er en kompakt, tung slange med lille hoved, kort, spids hale og små øjne med lodret pupil, som sidder højt på hovedet. Det gør, at slangen kan ligge helt skjult i sandet med kun øjne og snude fri. Snuden er bred og skovlformet og bruges til at grave med. Arten har små, kølede skæl. Køllene er svage forrest og bliver kraftigere bagud, så den bageste del af kroppen føles grov. Grundfarven er gullig til brungrå med et bredt zigzagbånd eller mørkebrune pletter langs ryggen, og bugen er hvid.

Mønsteret ligner det hos den giftige *Daboia russelii*, og i Indien forveksles de to let ved første øjekast. Ligheden opfattes som en efterligning, der beskytter slangen.

Der er stor forskel på kønnene. Hanner bliver omkring 45-50 cm lange, mens hunner bliver op til ca. 95 cm og er markant tungere. Arten er tidligere ført til slægten *Gongylophis*, og begge navne ses stadig i handlen. Der regnes ikke med underarter.

E. conicus er oftest nataktiv og tager bytte ved at ligge på lur i jorden og slå til, når et dyr passerer. Halelokning, hvor slangen svinger halen og bagkroppen, når et byttedyr er tæt på, er set hos arten, men sjældent. Den slår bytte ihjel ved at kvæle det.

Udbredelse og levested

Eryx conicus lever i Sydasien: i det sydlige Pakistan, i store dele af Indien fra Jammu og Kashmir og Himachal Pradesh i nord til Kerala og Tamil Nadu i syd (men ikke i det nordøstlige Indien eller på Andamanerne og Nicobarerne), i Nepal og Bangladesh og i det tørre nordlige Sri Lanka. Typelokaliteten er Tranquebar i det sydøstlige Indien.

Arten regnes som næsten truet (IUCN: NT).

> **Oprindelig udbredelse:** Indien, Pakistan, Nepal, Bangladesh og Sri Lanka.

LEVESTED

E. conicus lever på sandede, tørre strækninger, i Indien bl.a. i det centrale og sydlige land samt Punjab og Kutch og i Sind i Pakistan. Hovedparten af udbredelsen har varmt klima med en udpræget regntid og en lang tørtid. Nærmere klimatal for levestederne er ikke dokumenteret.

Arten er aktiv i skumringen og om natten og tilbringer det meste af tiden nedgravet i løs jord. Føden er især små pattedyr og fugle, som den kvæler; det er almindeligt hos sandboaer, at også øgler og insekter indgår.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 75 × 40 × 30 cm (længde × bredde × højde); store hunner, der nærmer sig 90 cm, skal have 90 × 45 × 30 cm. Arten bruger næsten ingen højde, så gulvarealet er det, der tæller. Lave plastikbakker egner sig også til voksne dyr. Unger trives i små, tætte plastikkasser og flyttes til et større terrarie, når de er vokset til.

Bunden skal dække hele gulvet og være 5-10 cm dyb, så slangen kan grave sig ned. Fint sand og en blanding af ubehandlet muldjord og legesand (ca. 60 % mulden og 40 % sand) fungerer, og det samme gør aspespåner eller finthakket træflis uden støv. Papir og køkkenrulle med et skjul alene passer ikke til en gravende slange, men kan bruges til unger og i karantæne. Undgå cedertræ og fyr.

Sæt to skjul på bunden, et i den varme og et i den kølige ende, gerne så små, at slangen kan presse sig ind. En flad keramikskål på 12-18 cm i diameter sættes direkte på gulvet, så slangen ikke kan grave under den. Alt tungt skal stå fast på bunden, fordi slangen graver under det. Låget skal slutte helt tæt. Fjern afføring og urinsyre, så snart de ses, og skift bunden helt hver tredje eller fjerde måned.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

TEMPERATUR

Eryx conicus har brug for en varm og en kølig ende. Varmepladsen skal være 30-32 °C, og resten af terrariet skal være 26-28 °C om dagen. Om natten må temperaturen gerne falde til 22-26 °C, men det er ikke nødvendigt for slangens sundhed.

Varmen kommer fra en varmemåtte eller et varmekabel under en tredjedel til halvdelen af terrariet eller fra en halogenpære ovenfra, altid styret af en termostat. Mål bundtemperaturen med en føler på bunden i den varme side og overfladen med et infrarødt termometer. Slangen skal altid kunne vælge en køligere plads. Den bruger gerne varmepladsen efter fodring og lige før hudskifte.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra tørre egne, men luftfugtigheden skal ligge på 50-65 %, så hudskiftet går godt. Bunden skal være tør; fugten kommer fra luften og fra et fugtigt skjul. Et hygrometer viser, om tallet holder.

Giv et fugtigt skjul i den kølige ende, fx en kasse med let fugtigt sphagnum eller sand, som slangen selv kan søge, især når den skal skifte hud. Fjern det igen bagefter. En bund, der er vedvarende fugtig, giver hudproblemer. Skålen skal altid have frisk vand, som skiftes hver dag eller hver anden dag.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er mest aktiv i skumringen og om natten. UVB er ikke dokumenteret som nødvendigt, men et svagt UVB-rør over den ene ende er valgfrit og støtter døgnrytmen og D3-dannelsen, som det anbefales til den beslægtede *Eryx colubrinus*. Bruges UVB, skal UV-indekset være 2-3 på varmepladsen, og slangen skal altid kunne trække sig ned i bunden eller ind i skjul.

Lyset er tændt 12 timer i døgnet, styret af et tænd-sluk-ur. Alle pærer og rør slukkes om natten.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Eryx conicus tager hele byttedyr. Grundfoderet er mus. Giv helst optøede byttedyr, ikke levende, da bytte kan bide og skade slangen. Optøet bytte tages lettere, hvis det bevæges med en lang pincet. Tilbyd det om aftenen, lige før lyset slukkes, fordi slangen er nataktiv. Arten er sky ved fodring: forstyrres den, mens den spiser, kan den slippe byttet eller kaste det op. Læg foderet ind, og lad slangen være i fred.

Nyfødte unger tager pinkies efter første hudskifte og fodres hver 7.-10. dag. Efter to til tre måneder kan de få fuzzy mus. Voksne dyr er stillesiddende og har nok i et måltid hver 2.-3. uge. Til voksne dyr på 60-90 cm passer mus på tre til fire uger. Byttet må højst være lige så bredt som slangen på det bredeste sted. Arten tager let på, så vej den jævnligt og tilpas mængden. Især hanner kan nægte føde i flere uger uden at tage skade, så længe vægten holder. Slanger i hudskifte spiser sjældent, så spring fodringen over, når øjnene er blålige. Drægtige hunner tager mad helt frem til kort før fødslen.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

E. conicus er rolig og hårdfør og bider sjældent. Lad nye dyr falde til i to uger, og start først håndtering, når de æder regelmæssigt. Hold de første omgange korte, og støt hele kroppen. De grove skæl bagpå gør en kæmpende slange ubehagelig at holde. Håndtér ikke slangen lige efter fodring.

Placér aldrig slangen frit på gulvet, for den leder straks efter noget at gemme sig under, og så er den hurtigt væk. Fordi arten graver, er den ofte helt skjult i bunden; en slange, der ikke kan ses, er derfor sjældent sluppet ud. Den lever bedst alene; et par holdes kun sammen til parring.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnen er markant større end hannen. Hanner kan være kønsmodne allerede som etårige. Hunnens alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret, men hun bør veje mindst omkring 250 g, før hun sættes i avl; store hunner vejer omkring 400 g. Kønnet bestemmes sikrest ved sondering, som kun bør udføres af en erfaren holder eller en dyrlæge. Hunnen skal være fuldt udvokset og i godt huld, før hun sættes i avl.

PARRING

En kølig periode fremmer parringen. Sænk i begyndelsen af november temperaturen gradvist over en uge til 22-24 °C, hold den der i to uger, og hæv derefter dagtemperaturen igen, mens natten holdes på omkring 22 °C til midten af januar. Varmekilderne er slukket i køleperioden. Sæt hannen ind til hunnen i hendes terrarie, når dagtemperaturen er hævet igen. Parringen ses typisk fra december til marts, og begge dyr ligger ofte helt nedgravet med kun halerne synlige. Flere hanner øger chancen for succes.

ÆGLÆGNING OG KULD

Eryx conicus føder levende unger. Kuldet er 7-12 unger, og større hunner får ikke flere, men større unger. Fødslen sker oftest fra slutningen af maj til august, og drægtigheden varer omkring 4-5 måneder. Den drægtige hun skal have ro og fast adgang til varme og vand. Hun bruger ofte den varme plads i op til 12 timer i træk. Giv varme under halvdelen af terrariet døgnet rundt i drægtigheden, og fodr hende hver 3.-4. uge.

INKUBATION

Der er ingen rugetid, fordi ungerne fødes levende og er selvstændige fra første dag. Den drægtige hun skal have den samme gradient som ellers, så hun selv kan regulere sin temperatur og fostrene udvikler sig jævnt. Er hun for kold i længere tid, kan det give svage eller dødfødte unger. Fjern døde unger og fosterhinder, så snart de opdages.

OPDRÆT AF UNGER

Hold ungerne enkeltvis i små, helt tætte plastikkasser med lufthuller, 2-3 cm bund, et lille skjul, en lav vandskål og en varm og en kølig zone. De skifter hud første gang inden for en til to uger og spiser først derefter. Giv pinkies hver 7.-10. dag, med pincet og kun optøede. Efter to til tre måneder kan de få fuzzy mus. Nægter en unge at spise, hjælper det at tilbyde byttet om aftenen i mørke.

Sundhed og typiske fejl

Eryx conicus er hårdfør, og de fleste problemer skyldes fejl i pasningen. De hyppigste er:

- Hudrester, især på halespidsen og omkring øjnene, efter hudskift i et for tørt terrarie. Giv et fugtigt skjul under næste hudskifte.
- Vedvarende fugtig bund, som giver hudinfektioner og blærer på bugen. Hold bunden tør.
- For lav temperatur, som giver dårlig fordøjelse og opkast. Mål altid både bund og overflade.
- Luftvejsinfektioner (hvæsende vejrtrækning, bobler fra næsen) ved for lav temperatur eller støvende bund.
- Overvægt, fordi arten er stillesiddende og hurtigt tager på ved for hyppig fodring.
- Mider, som ses som små prikker på og omkring slangen og i skjulene.
- Fødselsproblemer, hvis hunnen ikke kan føde alle ungerne.

Sygdomme, der er særlige for arten, er ikke dokumenteret. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber sig, nægter at spise ud over den normale faste, har åben mund eller hvæsende vejrtrækning, eller hvis en fødsel trækker ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.